

Evropa prihodnosti

LEON MARC 2.10.2014 12:01 1 KOMENTAR

Foto: Flickr.

Evropi je v zibelko položeno, da se sprašuje o lastni identiteti in o prihodnosti, to sodi k njenim grško-rimskim in judovsko-krščanskim temeljem. Na izredno ugodni geografski legi se je ob Sredozemskem morju oblikovala civilizacija, katere najboljše prvine je podedovalo krščanstvo, tega pa so nato vzeli za svojega barbari, ki so velike evropske reke uporabili za nove komunikacijske in ekonomske kanale.

V krščanstvu so spoznali izjemno učinkovito civilizacijsko sredstvo, ki je želelo mir in red ter po vzoru iz moralnega življenja spodbujalo tudi materialni napredek. Ta »globalizacija«
zgodnjega srednjega veka je Evropi dala pismenost, angleščino tedanjega časa (latinsčino) in nacionalne jezike.

Banke so si v srednjem veku izmislili evropski južnjaki. Njihovo koristnost je spoznal evropski sever. Protestantski industrijski stroj je vsaj toliko kot razumarstvo poganjala tudi protestantska rigoroznost, ki je ljudem priporočala, naj se na tem svetu ne prepuščajo preveč radostim lagodnega življenja, ampak naj z garanjem preganjajo skušnjave, denar pa hranijo ali namenijo skupnosti. Tako so nizozemske in druge dežele kopicile finančni (in tudi socialni) kapital, od katerega pravzaprav vsaj deloma živijo še danes, ko niti na evropskem severu ni več veliko posluha za trdo delo.

Od Firenc in Benetk, vzdolž Rena do nizozemskih ravnin in čez Rokavski preliv do Londona in angleških tovam segajoča os že kakega pol tisočletja zaznamuje evropsko blaginjo. Na obeh straneh, zahodno in vzhodno od nje, so spremljevalci evropskega gospodarskega razvoja; njihov BDP je bil stoletja skoraj po pravilu obratno sorazmeren od razdalje od te osi. Šele napori po drugi svetovni vojni so začeli zavestno spreminjati ta vzorec - vlagati na obrobje Evrope na njenem jugozahodu (Španija, Portugalska), severozahodu (Irska), severovzhodu (Finska) in jugovzhodu (Grčija). Skoraj po pravilu so bile te države ne samo na geografskem in gospodarskem robu, temveč so (z nekaj izjemami) celo še po drugi svetovni vojni trpele diktature ali vsaj avtoritame politike.

Že pokojni zgodovinar Tony Judt v svoji knjigi Deželi se slabo godi (imamo jo tudi v slovenskem prevodu) piše o tem, kako sta tako fašizem kot komunizem delila navdušenje nad vlogo države, ki se je še okrepilo po prvi in zlasti drugi svetovni vojni. Nastala je povojna Evropa blaginje, v kateri so socialni in krščanski demokrati delili vero v dejavno državo.

V sedemdesetih letih pa je zahod prevzelo prepričanje, da je država tako rekoč odveč in jo je treba skrciti na minimum. Judt za to nikakor ne vali krivde le na angleške in ameriške neoliberalce: krivi naj bi bili tudi individualizem nove evropske levice, ideologija pravic in multikulturalizma.

Ko je družba blaginje zašla v krizo, je spet dobila poslušalce avstrijska ekonomska šola, ki je na temelju avstrijske izkušnje kot edino obrambo liberalne demokracije pred nacizmom ali komunizmom videla v umiku države. Judt vidi veliko nevarnost v tem, da se tako zmanjšana država omeji le še na področje zagotavljanja varnosti, saj da tu obstaja največje tveganje, da postane država še bolj vsemogočna. Veča se tudi tveganje za zmanjšano politično participacijo, za

Koledar Casnik.si za 2015

AKTUALNO V NAŠIH RUBRIKAH

P. Frankl: Žandar na GZS, žandar v slovenskih glavah

Utrinek: Pršut združuje Slovence in Hrvate!

Prejeli smo: Delo na črno ustvarja brezposebnost
Papež Frančišek: Vse vojne se pričnejo v srcu, in zavida

Resnica in sočutje 1945-2015: Za novo srčno kulturo

D. Steinbuch, Finance: Banditi, Balkanci, titoisti

Portalplus: Trije miti o slovenski politiki in ekonomiji

Popotništvo (foto): Pokopališče vlakom Uyuni

Forum za dialog med vero in kulturo: Bistvo družbene krize (MDEO)

T. Štih, Reporter: Reset na steroidih

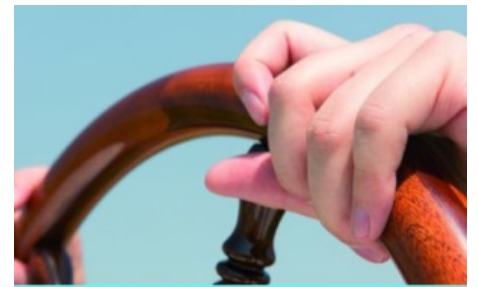
VEČ: OPAZILI SMO

VEČ: UTRINKI DNEVA

PRIJAVA NA TEDENSKI ČASNIK

Moj elektronski naslov:

Prijavljam se!

Nova serija delavnic:
Vodim, torej sem!

AVTORJI (ARHIV PRISPEVKOV)

Select Author...

SOCIALNA OMREŽJA

zapiranje držav za svoje meje in za zavračanje priseljencev.

V Sloveniji, kjer sta že od Kreka nominalna levica in desnica enako socialno usmerjeni, bi nam prišlo prav nekaj več Hayeka. Socialno-tržno gospodarstvo - o katerem bo prve dni oktobra govor na mednarodnem simpoziju Združenja krščanskih poslovnežev v državnem svetu - se tu kaže kot dobrodošel kompromis, ko gre za vlogo države, čeprav bi se Hayek zmrdoval nad njim. V Evropi se namreč redko zgodi, da bi se krščanski demokrati in celo Cerkev prepoznavali v ekonomskemu liberalizmu Hayekovega kova.

Zanimiva študija o kapitalistični raznovrstnosti na obrobju Evrope¹ opozarja na tri gospodarske modele v srednji in vzhodni Evropi: Balte, Višegrad in - Slovenijo. Pri Baltih je radikalno gospodarsko reformo legitimiziral nacionalizem oziroma strah pred vsem sovjetskim. V državah Višegrada so se reformisti naslonili na socialistično industrijsko in socialno dediščino kot temelj za prehod v socialno bolj občutljivo obliko kapitalizma. V Sloveniji pa so se »sindikati, levosredinski politiki in reformistično uradništvo ob podpori poslovnežev, ki so ohranili tesne vezi z državo, oklenili dediščine jugoslovanskega samoupravljanja in tržnega socializma in to dediščino pretvorili v trajne institucije neokorporativističnega posredovanja med interesi.« Ključ do rešitve ekonomskih vprašanj je v legitimnosti na novo vzpostavljenih »namišljenih skupnosti«: politika identitete gre na račun politike blaginje, ugotavljajo avtorji.

To vidimo danes tudi na zahodu. Iz odzivov na migracijske pritiske, iz razprav o vprašanju prostega pretoka delovne sile znotraj EU, tudi iz avtonomističnih prizadevanj v nekaterih državah zahodne Evrope je razvidna ključnost vprašanja nove definicije nacionalne države in Evrope. Kar zadeva prvo, ta seveda ne bo mogla počivati ne na etničnih temeljih 19. stoletja, ne na naivnem multikulturalizmu, pa tudi ne na zavračanju migracij: potrebna je nova naracija, kaj denimo danes pomeni biti Slovenec. Evropska unija pri tem nikakor ni ovira, prav nasprotno: če EU ne bo bežala od tega, da jasno poudari svoje vrednostne temelje (grško-rimske, judovsko-krščanske in humanistične), bo lažje zagotovila raven identitete, ki bo višja od nacionalne, a ne bo z nacionalno v konfliktu, nacionalno poistovetenje pa ne najvišja stopnja identitete. Evropska unija potrebuje rekonstrukcijo, vendar bi bila tako levi kakor desni evroskeptičizem najslabša popotnica za rešitev zdajšnjih težav Evrope.

1. Dorothee Bohle, Bela Greskovits, Capitalist Diversity on Europe's Periphery, Cornell University Press, 2012 □

Natisni

Sorodni Prispevki:

- **Mali človek** Slovenci se ukvarjamo z rešitvami za ekonomsko stanje v državi. Vsa politika govori o ukrepih za izhod iz krize, kavamiške debate se nemalokrat odvijajo v...
- **Krščanstvo res spada med totalitarizme?** Krščanstvo prišteto med totalitarizme sem na različne načine v naših medijih srečal že večkrat. Nek komentator pa je za tovrstni napad na krščanstvo izrabil nekaj...
- **Kdo nas v resnici rešuje?** Slab spomin. Znana je misel zgodovinarja Abrahama Joshua Heschela, da je pravi pionir lahko samo tisti, ki je v resnici tudi dedič. Če bi naši...
- **Notranji spopad civilizacij** Bom zelo zgoščen. Kot vidimo iz zadnjih dogodkov v Franciji (rmožične demonstracije in bdenja v prid družini), ni Cerkev edina, ki se upira naneramspolne...

Značke: [ekonomija](#) [Evropa](#) [kapitalizem](#) [krščanstvo](#) [prihodnost](#) [protestantizem](#)

Avtor: Leon Marc (Več prispevkov)

[Tweet](#) 8 [Like](#) 13 [f](#) [g+](#) 0

Všeč mi je

Follow @Casnik

Casnik

Tweets from a list by Casnik.si

Časnikova lista

Žiga Turk

@zzTurk

Google Inbox. Me prav zanima ...
pic.twitter.com/O2RsYtIMz6

1m

NAJBOLJ BRANO NAJBOLJ KOMENTIRANO

1. [Kaj se dogaja v Rimu?](#)
2. [Za Novi Demos](#)
3. [Puč v parlamentu](#)
4. [Tudi pravici do nevednosti in neumnosti sta del demokracije. Žal](#)
5. [Samomor, dekadenca ali revolucija?](#)

ZADNJI PRISPEVKI

[Ubiti, uničiti, sovražiti](#) 24.10.2014

[Je to polomija stoletja?!](#) 24.10.2014

[P. Frankl: Žandar na GZS, žandar v slovenskih glavah](#) 24.10.2014

[Utrinek: Pršut združuje Slovence in Hrvate!](#) 24.10.2014

[Dežman: Opozarjamo na Hudo jamo in nasprotujemo spomeniku žrtvam vseh vojn](#) 24.10.2014

ZADNJI KOMENTARJI

IF na [Je to polomija stoletja?!](#)

svitase na [Ubiti, uničiti, sovražiti](#)

svitase na [Ubiti, uničiti, sovražiti](#)

pavel na [Je to polomija stoletja?!](#)

pavel na [Je to polomija stoletja?!](#)

ARHIV

Izberite Mesec

Dodaj komentar

Komentiraj

Facebookov socialni vtičnik

1 KOMENTAR

IF
2. 10. 2014
12:30

Zelo dobro. Cel članek, tudi omenjena študija. Se strinjam, Balti so ena skrajnost, Slovenija druga. (Lahko tudi, med uspešnimi, Skandinavci ena, Singapur druga.)

Marc se sklicuje na večtisočletne korenine in tradicije evropske civilizacije. No, ena od njih je tudi reklo: zlata srednja pot (aurea mediocritas) s koreninami pri modremu Aristotelu. Mu velja prisluhnit?

ODGOVORI

DODAJ KOMENTAR

Ime (obvezno)

E-mail (ne bo objavljen) (obvezno)

Spletna stran

Pošlji komentar

Dodajte me na seznam prejemnikov e-novic.

Časnik

NASLOVNICA MNENJA Z MERO UTRINKI DNEVA OPAZILI SMO V OBJEKTIVU RESNICA IN SOČUTJE

Izdajatelj in kontakt
O Časniku
Uredniška politika in standardi

iskanje...

POJDI

© Avtorske pravice 2014 — Časnik. Vse pravice pridržane. PRIJAVA ZA UREDN

Obvestilo o piškotkih

Spletna stran za svoje funkcionalnosti uporablja spletne piškotke, ki ne hranijo osebnih podatkov.

[Strinjam se](#) [Preberite več](#)